

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Марияна Иванова Любенова, Биологически факултет, СУ „Св. Кл. Охридски”

ОТНОСНО: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 4.3. Биологични науки (Екология и опазване на екосистемите) на тема “Фитоценологична характеристика на резерват „Каменщица“ и прилежащи територии, Централна Стара планина”

Докторант: Калина Любомирова Пачеджиева, Катедра “Екология и ОПС”, Биологически факултет на СУ „Св. Климент Охридски

Научен ръководител: доц. д-р Марияна Любенова
доц. д-р Димитър Димитров

Калина Пачеджиева завършва с отличен успех спец. Екология и ООС при Биологическия факултет на Софийския Университет. Още като студентка, тя проявява определен интерес към фитоценологията и конзервационната природозащита. Дипломната ѝ работа на тема: „Фитоценологично изследване на основни тревни формации на високопланинското пасище „Синаница”, Национален парк „Централен Балкан” е защитена отлично. Разработката е публикувана през 2004 г. в Годишника на СУ, кн. Ботаника. Веднага след завършване на магистърската степен (2002) К. Пачеджиева е приета за докторант в катедра Екология и ОПС и продължава научното си изграждане в тази област. Доктурантурата е прекъсната по семейни причини за срок от две години през 2004 г. и завършва с право на защита през 2007 г. (заповед №РД 20-416/27.02.2007 г.).

Като ръководител на докторантката имах възможността да наблюдавам научното израстване на К. Пачеджиева. Въпреки продължителното прекъсване на докторантурата, тя продължи да работи по посочената проблематика, за което свидетелстват реализираните 9 научни публикации, участията в 7 научни форума и 4 проекта (от които на един е била ръководител), реализираната научна специализация в Чехия и преподавателската ѝ работа в Катедрата по екология и ОПС, където тя поема значителен хорариум в научното направление Фитоекология. Понастоящем К. Пачеджиева осъществява експертна дейност по проекта „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ към оперативна програма „Околна среда“, финансиран от Европейския фонд за регионално развитие и от Държавния бюджет.

Дисертационният ѝ труд на тема: “Фитоценологична характеристика на резерват „Каменщица“ и прилежащи територии, Централна Стара планина” бе апробиран на 15.12.2011 г. пред разширения Катедрен съвет на Катедра Екология и ОПС.

Темата на дисертацията е по една от актуалните задачи, стояща пред фитоценологията в България - инвентаризацията на българската растителност по сигматичната школа, което е важно, както за картирането и обогатяването на хабитатното разнообразие, така и за унифицирането на класификацията на растителността в Европа. Изследователите, работещи по тази школа, са сравнително малко в България и изследванията не са многобройни за нашата страна, още повече изследванията, касаещи резерватни територии.

В дисертацията си К. Пачеджиева демонстрира нов и перспективен подход при фитоценологичните изследвания на административно определените ЗТ- изследване и на

прилежащите територии, които оформят географската отдиференцираност на изследваното пространство. Това дава възможност за по-точната и по-пълна характеристика на охраняемия растителен компонент и определяне на съществуващите и предполагаемите тенденции в изменението на този компонент.

Дисертационната разработка е дело изключително на докторантката. За нейното осъществяване тя се е запознала със съществуващата литература. Литературната ѝ осведоменост е видна от предложения литературен списък, включващ 121 източника на кирилица и 112 - на латиница с периодика от 1908 до 2011 г. Докторантката е усвоила и творчески осмислила методите и информацията относно анализа на флористичните елементи – геоелементи, жизнени форми и биологични типове, екологични групи, антропофити и консервационнозначими видове. Изготвеният подробен флорен анализ на локалната флора и на флората на резервата е позволил отличното прилагане на флористичния или синтаксономичен анализ на растителността във водосбора на р. Енинска и на резерватната територия, а също за очертаване на сукцесионните тенденции в растителната покривка. За осъществяването на този анализ докторантката е усвоила работата с TURBOVEG база данни, софтуера JUICE (съответно TWINSPAN анализа), програмата SYN-TAX за клъстерен анализ и е направила подробна справка за публикуваните синтаксономични разработки. Взетите синтаксономични решения са резултат от анализа на флористичния състав, екологичните особености на получените групи и публикуваните синтаксони. Докторантката е усвоила GIS за обработка на данните и е генерирала карта на установените местообитания с висока точност.

Дисертацията е написана на необходимия научен стил, като докторантката е показала своята научна компетентност и своята позиция при направените анализи и дискусии.

По темата на дисертацията са публикувани пет научни труда, един в списание с IF - *Compt.Rend. Acad.Bulg.Sci.* Забелязан е 1 цитат на международен форум. Резултатите са представени на пет международни и национални конференции.

Заклучение:

Дисертационният труд представлява задълбочено и прецизно изследване на флората и растителността на резерват Каменщица на фона на локалната флора и растителност. Установено е флористичното, синтаксономичното и хабитатното разнообразие, 7 нови вида за флората на Стара планина, една нова и една провизорна асоциация. Генерирана е карта на местообитанията, установени са сукцесионните тенденции в изследваната растителност и са дадени препоръки за управлението на резервата.

Като научен ръководител на докторантката бях впечатлена от проявените: мотивация, упоритост, организираност и методична педантичност, които позволиха на Калина да усвои съвременен набор от методи и програми, да реализира теренните изследвания на една трудна за работа по своя релеф територия и обработи огромно количество теренни данни. Тя прояви умение критично да анализира и интерпретира получените резултати, да взема синтаксономични решения, да формулира логични изводи и да използва получените резултати за целите на природозащитата.

Смятам, че К. Пачеджиеване само е изпълнила поставената в дисертацията цел, но с придобития си методичен опит и познания се е формирала като добър млад специалист,

способен да продължи кариерата си в областта на фитоекологията и консервационната природозащита, които знания тя успешно прилага и при обучението на студентите в Биологическия факултет.

Въз основа на гореизложеното, си позволявам да представя на Уважаемите Членове на Научното жури, моето положително становище относно присъждането на образователната и научна степен „Доктор” на Калина Любомирова Пачеджиева.

26.02.2012 г. Подпис:

(доц. д-р Марияна Любенова)